

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Vinmonopolet
Postboks 6953 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2233-2

14. januar 2021

Oppdragsbrev til AS Vinmonopolet for 2021

1. Informasjon om totalrammen

Vi viser til Prop 1. S (2020–2021) for Helse- og omsorgsdepartementet, og Stortingets behandling av budsjettet for 2021, jf. Innst. 5 S (2020–2021). Rammevilkårene for AS Vinmonopolet for 2021 er følgende (i 1000 kroner):

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet		
Post 85	Statens overskuddsandel	66 100
Post 86	Utbytte	2
Sum		66 102

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 85 Statens overskuddsandel

Det vises til Prop. 1 S (2020-2021) for Helse- og omsorgsdepartementet, hvor det foreslås at statens andel av driftsoverskuddet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2020.

Statens andel av AS Vinmonopolets driftsoverskudd er på bakgrunn av budsjettet resultat i 2020 og en andel av overskuddet på 50 pst. anslått til 66,1 mill. kroner for 2021. Prosentvedtaket gjelder foran tallvedtaket.

Statens overskuddsandel skal innbetales til staten når regnskapet for 2020 er fremlagt våren 2021, senest innen 30. juni 2021. Når innbetalingen er foretatt, ber vi om at AS Vinmonopolet i et eget brev orienterer Helse - og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen om innbetalt beløp og utregninger. Det skal fremgå uttrykkelig i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til. Helse- og omsorgsdepartementet kan etter skriftlig forespørsel gi anledning til å utsette innbetalingstidspunktet for å avhjelpe selskapets behov for likviditet og derved redusere behovet for ekstern finansiering.

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Folkehelseavdelingen

Saksbehandler
Hege Christina
Bredesen
22 24 86 15

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 86 utbytte

Utbyttet er i vinmonopolloven fastsatt til 5 pst. av aksjekapitalen på 50 000 kroner og utgjør 2500 kroner. Utbyttet innbetales samtidig med statens overskuddsandel. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om innbetalingen i brev form. Det skal gå klart frem i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til.

2. Satsingsområder og hovedprioriteringer for 2021

AS Vinmonopolet som alkoholpolitisk virkemiddel

AS Vinmonopolet er et av de viktigste alkoholpolitiske virkemidlene for å sikre ansvarlig salg av alkohol. Selskapets virksomhet skal bestå i omsetning av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent alkohol og alkoholfrie festdrikker, jf. alkoholloven § 3-1 og vinmonopolloven § 3. Selskapets virksomhet skal til enhver tid være i samsvar med vinmonopolloven og alkoholloven med tilhørende forskrifter. AS Vinmonopolet skal innrette sin virksomhet etter gjeldende alkoholpolitiske rammebetingelser.

Selskapet skal foreta juridiske vurderinger av tiltak de ønsker å iverksette som kan utfordre rammebetingelsene, særlig med henblikk på reklameregelverket i alkoholloven og virksomhetsbestemmelsen i vinmonopolloven § 3. I saker hvor det kan være usikkert om hvordan regelverket er å forstå, skal saken forelegges for Helse- og omsorgsdepartementet skriftlig for avklaring i samråd.

Selskapet skal sørge for at omsetningen av alkohol skjer i kontrollerte former. Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet skal AS Vinmonopolet bidra til å begrense alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol. For å sikre fortsatt oppslutning og legitimitet i befolkningen skal AS Vinmonopolet, innenfor eksisterende rammebetingelser, utvikle seg i takt med samfunnets forventninger og behov.

Utøvelse av AS Vinmonopolets samfunnsoppdrag

Selskapet skal prioritere ansvarlig salg. AS Vinmonopolet skal ikke selge alkoholholdig drikk til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav eller er berusede. AS Vinmonopolet skal forhindre at andre kjøper alkohol til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav, såkalt langing. AS Vinmonopolet skal være en ansvarlig aktør i sosiale medier og ikke utfordre reklameforbudet i alkoholloven.

Ivaretagelse av likebehandlingsprinsippet

AS Vinmonopolet skal gi leverandører og produsenter markedsadgang på like vilkår i henhold til forskrift om AS Vinmonopolets innkjøpsvirksomhet mv.

Effektiv drift

Selskapet skal ha en mest mulig kostnadseffektiv drift. AS Vinmonopolet skal videreføre arbeidet med å kostnadseffektivisere virksomheten for å bedre lønnsomheten og soliditeten uten at dette kommer i konflikt med Vinmonopolets samfunnsoppdrag og sentrale alkoholpolitiske målsettinger eller hensynene bedriften må ta som servicebedrift.

Butikketableringer

Selskapet skal i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig etablere ordinære utsalg innen økonomisk forsvarlige rammer. Videre utbygging av salgsnettet må ses som en helhet og følgende kriterier bør gjelde:

- AS Vinmonopolet skal ved avgjørelser om butikketablering legge vekt på å finne en rimelig balanse mellom økonomiske kriterier, monopolordningens formål og så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.
- AS Vinmonopolet skal sørge for tilfredsstillende rutiner for håndtering av kommunens interesser og for informasjon om etableringskriteriene. Kommunen skal ha mulighet til å uttale seg om etablering av nye vinmonopolutsalg i sin kommune. AS Vinmonopolet må derfor på egnet måte informere kommunene om hvilke kriterier som legges til grunn for butikketableringer.
- Netthandel mv.: AS Vinmonopolet skal, innenfor gjeldende regelverk, sikre kundenes gode og like tilgang til Vinmonopolets produkter og tjenester gjennom mulighet for handel både via telefon og nett.

Bærekraft/samfunnsansvar

AS Vinmonopolet skal implementere bærekraft/samfunnsansvar i sitt arbeid på en helhetlig måte tilpasset selskapets egenart. Selskapet skal integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet og i sine strategier. Selskapet skal ha retningslinjer for å forhindre og håndtere korrupsjon. AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for samfunnsansvar.

HMS

AS Vinmonopolet skal aktivt følge opp HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter femti år og lærlinger.

Lederlønn

AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for lederlønn.

Krise-, katastrofe- og krigssituasjoner

AS Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser. Det forutsettes at selskapet har gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter innenfor den sentrale mat-, helse- og sosialforvaltningen, den utøvende helse- og sosialtjenesten og øvrige sektorer i de situasjoner som kan oppstå.

Internkontroll

AS Vinmonopolet skal etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet. Risikofaktorer som kan medvirke til at målene til virksomheten ikke nås, skal identifiseres og korrigerende tiltak innenfor eksisterende rammer skal beskrives. Selskapet skal ha rutiner for å sikre at selskapets praksis er i tråd med det til enhver tid gjeldende regelverk.

Styret

Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med kompetanseutvikling. Styret skal evaluere egen virksomhet. Et overordnet sammendrag av styreevalueringen skal

sendes Helse- og omsorgsdepartementet etter avsluttet evaluering. Styret skal ha retningslinjer for fastsettelse av lønn til administrerende direktør.

Statistikk på rusområdet

Folkehelseinstituttet arbeider forløpende med å forbedre statistikken på rusområdet. Vinmonopolet skal i den grad det er behov for det, bistå innstiftet i dette arbeidet.

Eierskapsmeldingen

Det vises til Meld. St. 8 (2020-2021) Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskapning. AS Vinmonopolet forventes å sette seg inn i meldingen og ha god kjennskap til statens forventninger til statlig eide selskaper.

3. Indikatorer og rapportering

Indikator	Tidspunkt for rapportering	Kommentar
Økonomi		
Innskudd – statens overskuddsandel og utbytte	Årlig – når innbetaling er foretatt, senest 30. juni	
Budsjettstatus og prognose for resten av året	Innen 1. juni og 1. oktober	Endringer i estimater som er gitt som grunnlag for HODs budsjettproposisjon skal umiddelbart meldes HOD skriftlig.
Periodisert budsjett	Månedlig	
Salg		
Salgsutvikling - Totalt og fordelt på fylker inkludert informasjon om bevegelsen i og forholdet mellom ulike produktgrupper.	Månedlig	Skriftlig vurdering av salgsutviklingen.
Fjernhandelsløsningene - Tall for omsetning gjennom nettside/app og gjennom kundesenteret	Månedlig	
Likebehandling		
- Antall saker og utfall i klagenemnda	Årlig	
Butikkstruktur		
- Struktur og størrelse på butikknett	Årlig	Ved ev. nedleggelse skal HOD umiddelbart

<ul style="list-style-type: none"> - Totalt antall butikker - Antall ny-etablerte butikker - Ev. nedleggelse 		informeres skriftlig om vedtaket og dets begrunnelse.
Kommuners interesser	Årlig	Tall på antall kommuner med og uten pol, samt antall aktive søkerkommuner.
Samfunnsoppdraget		
<ul style="list-style-type: none"> - Alderskontroll og ansvarlig salg - Utvikling i omsetning målt i volum og i liter ren alkohol fordelt på typer alkoholholdig drikk og ulike hovedvaregrupper. - Utvikling i omsetningens andelsmessige fordeling mellom de ulike typene alkoholholdig drikk og hovedvaregruppene, målt i volum og i liter ren alkohol. 	Halvårlig	HOD skal holdes orientert om arbeidet med samfunnsoppdraget. HOD skal ha tekst om gjennomføring av alderskontroll og ansvarlig salg samt informasjon om kampanjer Vinmonopolet har gjennomført. Ved større endringer i resultater eller ved endringer i målemetode skal departementet underrettes skriftlig.
Risikostyring		
<ul style="list-style-type: none"> - Risikofaktorer og arbeidet med å redusere risiko 	Årlig	
Bærekraft		
<p>Selskapets arbeid med bærekraft herunder bl.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leverandøroppfølging og arbeidet med revisjon av leverandørkjeden. - Antikorrupsjon - Miljø- og klima - HMS 	Årlig	HOD skal holdes orientert om hvilke prosesser Vinmonopolet er i, hvilken utvikling som har funnet sted det siste året og fremtidige planer for videre arbeid med bærekraft. Avvik fra tidligere rapporterte planer og rutiner skal rapporteres og forklares skriftlig. Manglende rapportering skal forklares skriftlig til HOD.
Internberedskap		

<ul style="list-style-type: none"> - Krise- og katastrofeområder - Håndteringsstrategier 	Årlig og ellers ved behov	HOD skal ha rapport om rutiner for krisehåndtering i Vinmonopolet. Ved en pågående krise skal HOD løpende holdes orientert om situasjonen i Vinmonopolet.
Styret		
Overordnet sammendrag av styreevalueringen	Årlig	Vinmonopolet skal rapportere på om styret foretar evaluering. Vinmonopolet skal innhente begrunnelse ved manglende evaluering og oversende denne til HOD.

4. Særskilt rapportering

Fare for budsjettoverskridelse, inntektssvikt, eller andre situasjoner som krever Helse- og omsorgsdepartementets oppmerksomhet, eventuelt at Stortinget må orienteres, skal det rapporteres umiddelbart og særskilt om. AS Vinmonopolet skal komme med forslag til tiltak som bør iverksettes for å rette opp i slike situasjoner. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om saker som antas å ha alkoholpolitiske sider.

AS Vinmonopolet skal løpende rapportere om henvendelser til og fra Folkehelseinstituttet angående statistikk, dokumentasjon og forskning.

5. Budsjett for 2021, årsberetning og årsregnskap for 2020, styreprotokoll m.m.

Budsjett for 2021 og endringer i budsjettet bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet når det er behandlet i styret. Årsberetning og årsregnskap for 2020 bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen i 6 eksemplarer så snart de foreligger ferdig trykket. Indikatorer som nevnt i dette oppdragsbrevet forutsettes å være omtalt i årsberetningen. Årsberetning og rapporteringer på indikatorer som nevnt i punkt 3 skal sendes elektronisk til postmottak@hod.dep.no og merkes med "Rapportering oppdragsbrev 2020". Kopi av innkalling til styremøte og protokoll fra styremøtet sendes departementet i tråd med instruks for Vinmonopolets styre.

Med hilsen

Elin Anglevik (e.f.)
ekspedisjonssjef

Hege Christina Bredesen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen